

Katters melodiska ljud - MEOWSIC

Redigering och research: Anqi Lindblom Alm

Visst kan du som äger katter höra skillnaden på dina katters olika läten, från kurrande, purrande till vildsint vrål? Självt kan jag lätt härma både mina egna katter och vissa andra kattrasers specifika läten. Det är ju skillnad på en orientals och en abessiniers jamande. Nu har även forskare (lingvister och fonetiker) ägnat tid till att dokumentera och kategorisera våra älskade katters olika sätt att kommunicera med omvärlden. Inte bara vilka olika sorters ljud de har utan även dess olika melodier och intonationer.

Meowsic – om katters kommunikation

2016 och beviljades forskarna Robert Eklund (bitr. professor i språk och kultur med inriktning mot fonetik, Linköpings universitet), Susanne Schötz (docent i fonetik, Lunds universitet) och Joost van de Weijer (docent i allmän språkvetenskap vid Lunds universitet) anslag ur Marcus och Amalia Wallenbergs minnesfond, för att inleda forskningsprojektet Melody in Human–Cat Communication Meowsic, med målet att studera interaktionen mellan katter och människor.

De har sedan starten spelat in ett sjuttiofem katters läten. Dessa inspelningar håller forskarna nu på att dela in i olika kategorier som jamande, kurrande, spinnande, ylande, kvittrande och morrande (se faktarutorna). För att undvika att djuren skulle känna sig stressade eller hotade har inspelningarna skett i katternas hemmiljö. Forskarna undersöker hur katter låter i olika situationer, till exempel när de vill ha mat eller vill bli utsläppta, vilket är de vanligaste varianterna när en katt vill uppmärksamma sin människa att agera.

Klangfärger och förståelse

Att det finns en så stor variation av läten tyder också på att katter har ett ganska komplext sätt att kommunicera sina intentioner, sina önskningar, sina behov och sina sinnestillstånd. En ljus klangfärg, såsom vokalljudet för "i", högt röstläge och svag röst signalerar till exempel att man är liten och ofarlig, medan en ljudstark och mörk röst med lågt röstläge signalerar att man är stor, stark och farlig och motsvarar vokalljud som "a" och "o". Ett litet problem som forskarna försöker lösa är att katter är väldigt individuella i sina läten. Precis som människan har katter olika röster. Kattrösten påverkas av ålder, kön och storlek, men de har

också personligheter precis som vi. Och om vi får en bättre förståelse för katternas ljud önskar forskarna att människor ska lära sig att anpassa sig bättre efter katternas behov, vilket skulle kunna ha både sociala och medicinska fördelar. Nu till våren har även Susanne Schötz utkommit med en populärvetenskaplig bok i ämnet: *Kattens hemliga språk: Lär dig att förstå och kommunicera med din katt* (Bokförlaget Forum 2019).

Spinnande katter

Det klassiska spinnandet sker oftast när katten ligger lugn och vilar och är tillfreds med sig själv och livet just då, men även en katt som har ont spinner. Spinnandet stimulerar benvävnaden och masserar musklerna och underlättar andningen. Katten slappnar av tack vare vibrationerna och detta påverkar kroppens organ och har en lugnande effekt. Rent tekniskt spinner kattdjur med en frekvens på 24 hertz, vilket motsvarar den lägsta G-tonen på ett piano.

Biträdande professor Robert Eklund:

Del av omslagsbilden på Universitetsnytt nr 7/18: Robert Eklund med en karakal (ökenlo) i famnen.

Forskarna

Innan det gemensamma projektet startade så har bland annat Robert grubblat kring frågan att människor och djur skapar ljud även på inandningen. Det här ville Robert Eklund studera närmare och hörde därför av sig till ett projekt i Sydafrika för vilda djurs bevarande, där han var volontär.

På Youtube (<https://www.youtube.com/watch?v=ZF-vULxbN3NM>) finns ett klipp där Robert spelar in geparden Caines spinnande. Arbetet med att spela in spinnande kattdjur resulterade i en artikel där han jämför hur den stora geparden spinner jämfört med en vanlig tamkatt. Han har kommit fram till att det är samma ton, trots att tamkatten väger 2,5 kilo och geparden 65 kilo. Däremot är gepardens pulser mycket längre, en tamkatt låter pf-pf-pf-pf och geparden prrrrr-prrrrr men de spinner på samma ton.

Susanne å sin sida, som ägare till fem katter, började spela in sina egna katters olika läten efter att Robert på en fonetikkonferens presenterade artikeln om

gepardens spinnande. Tillsammans sökte de sedan medel för att kunna bedriva sin forskning om katternas språk och hur samspelet med människor låter. En fråga som i nuläget kvarstår är om katter förändrar sin melodi utifrån vad de möter för mänsklig dialekt i sin vardag.

Till sist

I slutfasen av projektet kommer projektets hemside utökas med inspelade katters läten som var och en av oss kan ta del av. Redan nu kan du kika in på MEOWSICs officiella hemsida: <http://vr.humlab.lu.se/projects/meowsic/>.

Källor:

<http://vr.humlab.lu.se/projects/meowsic/>

<https://www.forum.se/>

<https://www.forskning.se/>

Universitetsläraren nr 7/18: Katter är Roberts melodi
Dagens Nyheter 3 dec 2018: Ny forskning: Så pratar katter med människor

Boken som spinner, G. Diederichs (Tukan förlag 2017)

Spinnande är ett ljudsvagt och utdraget vibrerande läte på mycket låga frekvenser. Katter spinner inte bara när de är nöjda, utan även när de är hungriga eller stressade.

Jamande används mest till oss människor. Förekommer i många olika situationer och har flera underkategorier som gnyende, gnällande, jämrande, mjauande och kurr-jamande.

Ylande är ett utdraget vokalt varningsläte som ofta upprepas med långsamt ömsom stigande och fallande melodi och röststyrka.

Morrande är ett grovt mycket lågt och dovt utdraget tonande ljud. Signalerar fara eller används för att varna eller skrämman bort en motståndare.

Kvittrande och tjatrande används när katter ser ett bytesdjur. Korta tonlösa läten med skakande underkäke. Kvittrande påminner om fågelkvittrande eller gnagarpip – kanske för att härma bytetets läte.

Kurrande är ett ofta ganska kort tonande, nasalt, mjukt och ganska ljudsvagt läte. Framför allt i vänliga situationer.

Vrålände och skrikande är korta, ljusa, ljudstarka och ofta råa och hesa läten som består av enbart vokalljud. Används vid fysisk strid eller som en sista varning

